

ВІДГУК

офіційного опонента на дисертаційну роботу Ші Шенін «Національні тренувальні центри в системі підготовки професійних тенісистів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису», представлену до разової спеціалізованої вченої ради Національного університету фізичного виховання і спорту України для захисту на здобуття наукового ступеня доктора філософії (кандидата наук з фізичного виховання та спорту) за спеціальністю 017 Фізична культура і спорт

Актуальність дисертаційної роботи

Як справедливо визначає автор, національні тренувальні центри в системі підготовки професійних тенісистів. – Кваліфікаційна наукова праця на правах рукопису відсутні системні знання про управління та організацію центрів підготовки тенісистів-професіоналів. На основі аналізу літератури автор стверджує, що подальше удосконалення системи підготовки спортсменів високого класу, а також розвиток тенісу в світі і КНР передбачає розробку комплексного підходу і визначення ключових засад функціонування центрів з урахуванням нормативно-правових, соціально-економічних, науково-методичних і управлінських аспектів.

Крім того, важливим напрямом досліджень для вирішення залишається пошук оптимального співвідношення національних інтересів КНР щодо міжнародного визнання та підготовкою спортсменів-професіоналів, централізацією підготовки провідних спортсменів й участю їх у національних і міжнародних професійних змаганнях, забезпечення необхідного рівня конкуренції на національному рівні шляхом організації престижних національних і міжнародних турнірів та формування мотивації участі у них провідних спортсменів країни.

Саме тому розробка стратегії і конкретних заходів з розвитку виду спорту з урахуванням соціально-економічних можливостей країни, організаційно-методичних основ розвитку тенісу в світі сприятиме не тільки підвищенню ефективності функціонування організаційно-управлінської системи тенісу в Китаї, але й сталому розвитку тенісу як соціально значущого виду спорту.

Всі викладені положення обумовлюють своєчасність і затребуваність результатів дисертаційного дослідження, проведеного автором.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дослідження є частиною науково-дослідної роботи, що проводилося відповідно до Плану НДР Національного університету фізичного виховання і спорту України на 2016-2020 р. р. за темою 2.20 «Удосконалення змагальної діяльності кваліфікованих спортсменів у спортивних іграх» (номер державної реєстрації 0116U001627).

Наукова новизна. Робота Ші Шенін представляється новою у світлі декількох наукових напрямків. У першу чергу, в роботі розкритий ряд нових положень з погляду організації спортивного руху. До них входить, насамперед, науково обґрунтований системний підхід до організації національних тенісних центрів КНР; науково обґрунтовані шляхи

удосконалення організаційно-методичних засад функціонування центрів підготовки тенісистів Федерації малих м'ячів провінції Шаньдун (КНР) на різних етапах підготовки з урахуванням сучасних світових тенденцій та реорганізації національної системи змагань; визначення шляхів вдосконалення системи організації та управління національними тенісними центрами в умовах комерціалізації і професіоналізації спорту з урахуванням нормативно-правових, соціально-економічних і організаційно-управлінських відносин в КНР; обґрунтування прогнозу і розробка моделі розвитку тенісу впродовж семи років.

Особливий інтерес і наукову новизну являє систематизація історичних, соціальних, організаційних, фінансових аспектів формування системної організації централізованої підготовки в КНР; визначено чинники, які в теперішній час визначають розвиток і функціонування центрів підготовки тенісистів-професіоналів в Китаї; вивчені інноваційні форми організації центрів підготовки тенісистів-професіоналів в Китаї.

У цьому зв'язку можна відзначити, що запропонований шлях підвищення рівня організації спортивного руху в Китаї має певну новизну.

Практичне значення отриманих результатів дослідження полягає в розробці шляхів удосконалення системи організації та управління тенісом у Китаї. Рекомендації й пропозиції використовуються в діяльності Національної федерації тенісу Китаю, Федерації малих м'ячів провінції Шаньдун, національних центрів підготовки тенісистів, дитячо-юнацьких спортивних шкіл та клубів, що сприяло підвищенню показників розвитку тенісу в країні, ефективності керування зазначеними установами та організаціями.

Ступінь обґрунтованості наукових положень, висновків і рекомендацій. Усі наукові положення, висновки і рекомендації, які сформульовані у дисертації, достатньою мірою обґрунтовані експериментальними даними, відповідають меті та завданням роботи. Ступінь вірогідності отриманих результатів забезпечується тривалістю та кількістю експериментальних досліджень, використанням у роботі сучасних методів, які відповідають вимогам спортивної та наукової метрології, застосуванням адекватного завданням комплексу діагностичної апаратури.

Достовірність отриманих результатів забезпечується адекватністю методів меті і завданням роботи, достатнім обсягом і репрезентативністю емпіричного матеріалу.

Це забезпечує високий рівень наукової обґрунтованості положень, які розроблені в дисертації.

Характеристика основних положень роботи. Дисертаційна робота викладена на 203 сторінках. Вона складається з анотацій, вступу, шести розділів, висновків, практичних рекомендацій, списку використаних літературних джерел, додатків. Усього використано 188 джерела наукової та спеціалізованої літератури, з них 94 іноземних. Робота ілюстрована 5 таблицями й 9 рисунками.

У вступі обґрунтована актуальність роботи, зв'язок роботи з науковими програмами, темами, визначено мету, завдання, об'єкт і предмет дослідження, описано рівень наукової новизни і практичне значення роботи, відображено особистий вклад автора, наведено дані про апробацію роботи і впровадження отриманих результатів в практику.

У першому розділі показано, що централізована підготовка спортсменів є найбільш ефективним засобом формування системи забезпечення і реалізації змагальної діяльності. Її перевага полягає в тому, що вона дозволяє сконцентрувати фінансові, організаційні, методичні, науково-методичні, медичні, рекреаційні та реабілітаційні ресурси, в обсязі і співвідношенні необхідному для реалізації підготовки спортсменів. Найбільш важливою формою реалізації централізованої підготовки є створення і функціонування центрів спортивної підготовки, де сфокусовані людські ресурси в конкретному виді спорту або групи споріднених видів спорту, реалізовані всі необхідні компоненти життєдіяльності спортсменів 57 - умови для тренування та відновлення, побут спортсменів, можливості отримання освіти. Констатували, що при наявності рекомендацій щодо організації, структури і особливостей функціонування центрів спортивної підготовки, обґрунтування системного підходу формування таких центрів в науково-методичній та спеціальній літературі мають розрізнений, описовий характер і представлені переважно в роботах за рішенням інших проблем спортивної підготовки. Стає актуальним вивчення можливостей розвитку централізованої підготовки спортсменів-професіоналів в Китаї, де сформовані всі належні умови для розвитку конкретних структур спортивної підготовки. На підставі аналізу закономірностей темпів розвитку і факторів впливу, враховуючі закономірності використання теоретичного аналізу, емпіричних даних стосовно світового і міжнародного досвіду показано необхідність формування системного підходу в якості інструмента проведення наукового дослідження проблеми.

У другому розділі надано методи, що використовувались відповідно до об'єкта, предмета, мети і завдань дослідження, представлено організацію досліджень.

Для реалізації поставлених завдань в роботі використано широкий діапазон методів дослідження: аналіз літературних джерел, нормативно-правових та регламентуючих документів та інформації мережі Інтернет; теоретичні методи: аналіз, синтез, порівняння, конкретизація, систематизація, узагальнення, структурно-функціональний аналіз; емпіричні методи дослідження: прогнозування і моделювання, опитування, бесіда; евристичне моделювання; історичний метод; методи математичної статистики (метод експертних оцінок).

У третьому розділі показано, що в Китаї сформовані історичні передумови для розвитку тенісу в якості соціально значущого компонента сучасного китайського суспільства. Про свідчать наступні чинники, які визначали розвиток виду спорту в умовах історичного розвитку, з них – найважливіші:

1. У середні віки теніс стає найпопулярнішим видом спорту, що призвело до розвитку відповідних інфраструктур та появи великої кількості професійних гравців в «же-де-пом», «реал-теніс», формування рахунку, правил і матеріально-технічної бази виду спорту; формування методичних основ підготовки спортсменів-тенісистів та поширення гри в усій Європі;

2. Професіоналізація тенісу в Європі, часів Відродження обумовлена економічним, політичним та соціальним життям суспільства;

3. Поява перших клубів обумовлена зростанням популярності тенісу як серед аристократів (аматорів), так і професійних спортсменів. Розширення географії його розвитку сприяло виникненню тенісних клубів на всіх континентах. Якщо на початку вони формувалися як клуби за інтересами, то згодом стали виконувати інші функції, передовсім сприяли формуванню системи змагань, організаційних основ розвитку виду спорту (асоціації, федерації тощо) і, що надзвичайно важливо, системі підготовки спортсменів високого класу;

4. Клуби стали прототипом сучасних міжнародних центрів підготовки, які можна розділити на дві категорії: організатори найбільших тенісних турнірів та центри підготовки. Міграція тенісистів сприяла обміну досвідом, зростанню спортивних результатів, формуванню методик підготовки. перспективи подальших досліджень пов'язані з формуванням організаційних та методичних засад підготовки професійних тенісистів у першій половині ХХ століття.

У четвертому розділі визначено умови організації та управління тенісом на державному та громадському рівнях функціонування виду спорту. В Китаї сформовано унікальну систему управління спортом, в тому числі тенісом, яка регулюється законодавчими та нормативно-правовими актами, прийнятими Національними зборами Китаю, Міністерством спорту, Федерацією виду спорту. Принципово важливим є той факт, що прийняті закони і законодавчі акти, дозволяють, заохочують і створюють організаційні, соціально-економічні та інші умови для формування структур, які базуються на інтеграції форм державного, громадського та приватного управління, в тій пропорції, яка є оптимальною для даного регіону, виду спорту, іншого об'єднання громадян КНР. Зміст законів і законодавчих актів дозволяє сформувати структури і вибрати найбільш раціональні форми підтримки в сфері фінансування та організації спортивної підготовки, які найбільш раціонально б використовували можливості держави, громадської та приватної ініціативи.

На прикладі Федерації малих м'ячів показана можливість створення і раціональної діяльності федерацій включаючи групи видів спорту, до структури якого входить і теніс. Створення таких структур пов'язано з реалізацією факторів розвитку тенісу на сучасному етапі з урахуванням динаміки формування оптимальної структури управління видом спорту в Китаї, а саме: зниженні впливу держави на управління тенісними структурами, збереженні необхідних функцій управління державними структурами, що виражаються в фінансуванні та матеріально-технічній підтримці дитячого спорту, стимулюванні приватних ініціатив; збільшення ролі громадського управління пов'язано з оптимізацією самої структури, в першу чергу, раціонального використання суспільних і соціально-економічних ресурсів провінції.

У п'ятому розділі представлені результати досліджень, які формують системний підхід і засоби його практичної реалізації в системі підготовки спортсменів-професіоналів на прикладі центру підготовки тенісистів-професіоналів провінції Шаньдун. Практичні аспекти були реалізовані в процесі формування прогнозу і моделі розвитку виду спорту, спрямованої на вдосконалення центру підготовки тенісистів-професіоналів провінції

Шаньдун. Дані, представлені в розділі, вказують на структуру, зміст центрів підготовки тенісистів-професіоналів і фактори розвитку, які можуть бути реалізовані на основі оперативного, середньострокового, довгострокового прогнозування розвитку спорту та професійного тенісу в Китайській Народній Республіці. В основу розвитку спортивних структур в КНР покладено філософські та ментальні особливості, історичні передумови та соціально-економічні можливості суспільства, які характеризують об'єкт не тільки описом його статичних характеристик, тобто змісту - форм управління, джерел фінансування, менеджменту, а також і з систематизацією факторів його динамічного розвитку. За цим принципом досягнута мета потребує оновлення та пошуку нових шляхів розвитку. Реалізація цього принципу заснована на загальних закономірностях формування системного підходу, за умови наповнення конкретним змістом механізмів реалізації принципів системного підходу - цілісність, ієрархічність, структуризація, множинність, системність, а також розробки алгоритму конкретної послідовності дій щодо практичного впровадження в систему підготовки спортсменів. Відмінною складовою реалізації системного підходу в системі спорту в Китаї є супровід імплементації принципів системного підходу в практику обґрунтування конкретних дій, спрямованих на розвиток виду спорту, зокрема й його структур в процесі короткострокової, середньострокової і довгострокової перспективи. При цьому акценти в розвитку зроблені на послідовну реалізацію поточних проектів. Це демонструє конкретні результати розвитку.

У шостому розділі проведено узагальнення теоретичного аналізу і експериментальних даних. В дисертаційній роботі доповнені дані про особливості функціонування національних тенісних центрів в провідних країнах світу і в Китаї, які мають як загальні тенденції розвитку, так і національні особливості, обумовлені відмінностями нормативно-правових, соціально-політичних факторів розвитку спортивного руху

Підтверджені наукові та науково-методичні дані і закономірності реалізації професіоналізації і комерціалізації олімпійського і професійного спорту, формування моделі управління спортом в країні, регіоні залежно від традицій, державно-політичного устрою, системи фінансування, соціально-економічних та інших факторів.

У результаті проведення дисертаційного дослідження вперше обґрунтовані наступні положення: визначено системний підхід до організації національних тенісних центрів КНР; визначено шляхи вдосконалення системи організації та управління національними тенісними центрами в умовах комерціалізації і професіоналізації з урахуванням нормативно-правових, соціально-економічних і організаційно-управлінських відносин в КНР; систематизовані історичні, соціальні, організаційні, фінансові аспекти організації централізованої підготовки в КНР.

У висновках дисертації викладені основні результати роботи, кількісні й якісні показники здобутих результатів.

Повнота викладення матеріалів дисертації у роботах, які опубліковані автором.

Основні положення дисертації викладені трьох наукових працях, дві з яких опубліковані у фахових виданнях України, одна - у виданні, що включена до міжнародної бази даних Scopus, а також трьох публікаціях апробаційного

характеру.

Результати роботи доповідалися на регіональних та міжнародних конференціях.

Таким чином, в опублікованих роботах достатньо повно викладені питання організації управління національними професійними центрами з тенісу.

Дисертація та анотації написані грамотно, лаконічно, науково.

Зауваження щодо змісту дисертації та анотацій.

1. На наш погляд, в анотаціях слід було б більш детально зупинитись на особливостях авторського підходу до побудови організації національних центрів з професійної підготовки тенісистів.

2. Авторський підхід до побудови організації національних центрів з професійної підготовки тенісистів був би розкритий більш повно, якби у додатках було б надано детальні приклади роботи конкретних центрів за авторською пропозицією.

3. Рисунок 5.3 слід було б зробити більш наочним і зрозумілим.

4. В таблиці 5.3 відсутні деякі позначення статистичних показників.

Однак зазначені недоліки не принципові і не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Висновок

Дисертаційна робота Ші Шенін «Національні тренувальні центри в системі підготовки професійних тенісистів», є спеціально підготовленою кваліфікаційною науковою працею на правах рукопису, яку виконано здобувачем особисто, відповідає спеціальності 017 – Фізична культура і спорт та вимогам до оформлення дисертації, затвердженим Наказом Міністерства освіти і науки України від 12.01.2017 № 40 (із змінами, внесеними згідно з Наказом Міністерства освіти і науки України № 759 від 31.05.2019) та п.10 «Порядку проведення експерименту з присудження ступеня доктора філософії», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 06 березня 2019 № 167 (із змінами, внесеними згідно з Постановою КМ № 979 від 21.10.2020), а її автор – Ші Шенін – заслуговує на присудження наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 017 – Фізична культура і спорт.

Доктор наук
з фізичного виховання та спорту, професор,
завідувач кафедри олімпійського
і професійного спорту,
спортивних ігор та туризму
Харківського національного
педагогічного університету
імені Г. С. Сковороди

Ж.Л. Козіна

